

## СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### «ІСТОРИЧНА ГЕОГРАФІЯ»



|                                |                               |
|--------------------------------|-------------------------------|
| <b>Ступінь освіти</b>          | Бакалавр                      |
| <b>Освітня програма</b>        | Соціальна антропологія        |
| <b>Кількість кредитів ЄКТС</b> | 3                             |
| <b>Тривалість викладання</b>   | 1, 2 семестри (2 та 3 чверті) |
| <b>Заняття:</b>                |                               |
| Лекції                         | 2 години на тиждень           |
| Практичні заняття              | 1 година на тиждень           |
| <b>Мова викладання</b>         | українська                    |
| <b>Кафедра, що викладає</b>    | історії та політичної теорії  |

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»: <https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=813>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти

Онлайн-консультації: електронна пошта



**Кочергін Ігор Олександрович (лекції, практичні заняття)**  
**Посада:** професор кафедри історії та політичної теорії  
**Вчений ступінь:** доктор історичних наук

**Персональна сторінка:**  
<https://ipt.nmu.org.ua/ua/spivr/kochergin.php>

**E-mail:** Kocherhin.I.O@nmu.one  
**Кабінет:** 1/63

## **1. Анотація курсу**

Курс орієнтований на оволодіння студентами освітньої програми «Соціальна антропологія» теоретичними знаннями, методикою і практикою історико-географічних досліджень та усвідомлення залежності становлення різних господарських комплексів від особливостей довкілля, впливу природного середовища на формування кордонів культурних і етнічних спільнот, а також політичних утворень.

## **2. Мета та завдання навчальної дисципліни**

Мета курсу: сформувати здібності, які дозволять краще орієнтуватися в історичному просторі за допомогою мап, що відображають стан суспільства на шляху його розвитку у взаємовпливі природи, людини і суспільства.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів з головними етапами розвитку історичної географії;
- ознайомити студентів з головними складовими, методами та методологією історичної географії;
- ознайомити студентів з головними рисами територіальної організації політичних явищ та процесів;
- ознайомити студентів з територіальними особливостями формування цивілізацій у Давній час та Середньовіччі;
- ознайомити студентів з передумовами, причинами та наслідками Великих географічних відкриттів;
- ознайомити студентів з особливостями географії світового розвитку у Новий і Новітній час;
- ознайомити студентів з особливостями формування історико-географічних регіонів світу та України;
- дати студентами розуміння того як етнічність та релігії впливали на формування історико-географічних регіонів.

## **3. Результати навчання:**

Студенти мають оволодіти спеціальною термінологією та різноманітними теоріями, методами та джерелами предмету; знати головні етапи та особливості формування цивілізацій; усвідомлювати причини й наслідки Великих географічних відкриттів; виокремлювати характерні риси формування історико-географічних областей в Україні та світі.

## 4. Структура курсу

| Лекції   |
|--|
| 1. Предмет, поняття, методи та джерела історичної географії.   |
| 2. Політична географія світу   |
| 3. Географія цивілізацій у Давнину та Середньовіччя  |
| 4. Великі географічні відкриття  |
| 5. Особливості географії світового розвитку у Новий і Новітній час   |
| 6. Формування історико-географічних регіонів   |
| 7. Формування історико-географічних регіонів. Етнічність історико-географічних регіонів. Особливості географії поширення релігій |
| 8. Формування державної території України. Історико-географічне районування України  |
| Практичні заняття  |
| 1. Перші наукові праці з історичної географії  |
| 2. Видатні мореплавці та їхні відкриття  |
| 3. Історико-географічні області світу  |
| 4. Історико-географічні області України  |

## 5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс 365. Мультимедійний проектор та ноутбук.

## 6. Система оцінювання та вимоги

**6.1.** Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

| Рейтингова шкала | Інституційна шкала |
|------------------|--------------------|
| 90-100           | відмінно           |
| 74-89            | добре              |
| 60-73            | задовільно         |
| 0-59             | незадовільно       |

**6.2.** Здобувач вищої освіти може отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів за теоретичною та практичною частиною складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за практичну частину (оцінюється максимально у 60 балів) та за теоретичну частину (оцінюється максимально у 40 балів). Практична частина включає оцінювання відповідей на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань. Теоретична частина

включає оцінювання підсумкової контрольної роботи. Загалом за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

**6.3.** Підсумкове оцінювання (якщо здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів та/або прагне поліпшити оцінку). Диференційований залік відбувається у формі письмової роботи за програмою дисципліни.

Максимальна кількість балів за залік: 100.

**6.4.** Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю:

100% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь правильна, обґрунтована, осмислена, засвідчує вільне володіння матеріалом;

80% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь правильна, проте містить окремі несуттєві неточності;

60% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь містить суттєві неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена;

40% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь неповна, містить грубі помилки;

20% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь фрагментарна, містить окремі правильні елементи;

0% (від максимальної кількості балів за даний вид роботи) – відповідь відсутня.

## 7. Політика курсу

### 7.1. Політика щодо академічної доброчесності

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті «Дніпровська політехніка»». <https://inlnk.ru/xvgyx>.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

### 7.2. Комунікаційна політика

Здобувачі вищої освіти повинні мати активовану університетську пошту і бути зареєстровані на дистанційний курс «Історична географія» (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=813>).

Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс 365.

Протягом тижнів самостійної роботи обов'язком здобувача вищої освіти є робота з дистанційним курсом «Історична географія» (<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=813>).

Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту або на форум дистанційного курсу.

### **7.3. Політика щодо перескладання**

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

### **7.4. Відвідування занять**

Для здобувачів вищої освіти денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо здобувач вищої освіти захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи.

За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

### **7.5. Політика щодо оскарження оцінювання**

Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

### **7.6. Бонуси**

Здобувачі вищої освіти можуть додатково отримати до 10 балів за виконання додаткової самостійної роботи за курсом, наприклад виконання індивідуальних завдань за додатковою темою – завдання пропонуються викладачем, підготовка доповіді і участь у студентських наукових конференціях за темою курсу, підготовка методичних матеріалів і презентацій.

### **7.7. Участь в анкетуванні**

Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії здобувача вищої освіти буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (Microsoft Forms Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни «Прогнозування та моделювання в соціальній сфері».

## **8. Рекомендовані джерела інформації**

1. Верменич Я.В. Історична географія й регіоназнавство: наступність і взаємодія / Я.В. Верменич // Істину встановлює суд історії. Збірник на пошану Ф.П. Шевченка / Відпов. ред. В.С. Смолій. – К.: ЗАТ «ВПОЛ», 2004. – Т. 2. – С. 488–517.
2. Дністрянський М. Вступ до історичної географії України: Цикл лекцій / М. Дністрянський. – Львів, 2007. – 44 с.
3. Овдієнко П.П. Історична географія: [навчально-методичний посібник] / П.П. Овдієнко. – Ніжин, 2000. – 168 с.
4. Сосса Р.І. Історія картографування території України/ Р.І. Сосса. – К.: Либідь, 2007.

– 336 с.

5. Трубчанінов С.В. Історична географія України / С.В. Трубчанінов. – Кам'янець-Подільський : Оіюм, 2013. – 191 с.
6. Шищенко П.Г. Історія географії та історична географія: галузі науки та навчальні // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Географія. – 2008. – № 55. – С. 6–8.
7. Щодра О.М. Історична географія України від найдавніших часів до кінця XVIII ст. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2016. – 298 с.
8. Alan R.H. Baker. Geography and History: Bridging the Divide. – Cambridge, 2003.
9. Zdeněk Kučera. Historical geography between geography and historiography // Klaudyán. – 2008. – No. 5/1. – P. 5–13.